

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΟΜΑΘΩΝ.

ΤΙΜΗ ΕΤΗΣΙΑΣ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ

Προπληρωτέα εις Ἀθήνας
τῆς Συντάκτη καὶ Ἐκδότῃ
Δ. ΠΑΝΤΑΖΗ.

Διὰ τοὺς ἐντὸς τῆς Ἑλλάδος
συνδρομητὰς . . . δρ. 12
Διὰ τοὺς ἐκτὸς αὐτῆς » 15

Τιμὴ καταχωρήσεως ἀγ-
γελιῶν λεπτὰ 15 ὁ στίχος.
(Ἐκδίδεται τετρακτίς
τοῦ μηνός).

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
ΓΙΝΟΝΤΑΙ

Πρὸς τοὺς Κ.Κ. Διδασκάλους
καὶ τοὺς ἐπιστάτας τῶν
Ταχυδρομείων ἐν τῇ ἡμε-
ρατῇ.

Ἐν δὲ τῇ ἀλλοδαπῇ πα-
ρὰ τοὺς Κ.Κ. Ἑλληνικοὺς
Προξένους καὶ τοὺς ἰδιαιτέ-
ρους ἐπιτρόπους τοῦ Ἐκδό-
του.

Ὅχι οἱ πολλοὶ, ἀλλ' οἱ χρήσιμα ἀναγινώσκοντες εἰσι ἀπὸ παλαιῶν.
(ΑΡΙΣΤΙΠΠΟΣ).

Ἐὰν ἦς φιλομαθὴς, ἔση καὶ πολυμαθὴς (ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ).

Περιγραφή τῆς Ἀθήνησιν Ἀκροπόλεως.

Αἱ διὰ τοῦ ζήλου τοῦ νῦν ἐπὶ τῶν Ἑκκλησιαστικῶν καὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως Ὑπουργοῦ Κ. Χ. Χριστοπούλου δραστηρίως ἐνεργηθεῖσαι καὶ ἐνεργούμεναι ἀνασκαφαί, ὑπὸ τὴν ἀμεσον προστασίαν τῶν ΛΑ. ΜΜ. τοῦ Βασιλέως καὶ τῆς Βασιλίσσης, καὶ ἡ περιποίησις τῶν ἀρχαίων μνημείων, οὐ μόνον τοῖς ἀρχαιολόγοις λυσitelεῖς ἐγένοντο καὶ τὰς Ἀθήνας ἀρχαιοπρεπεστέρας κατέστησαν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω ὁμογενῶν τὸν ἐνθουσιασμόν διήγειραν καὶ τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου τοὺς ἐπαίους ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος προὐκάλεσαν, καὶ ἐν πλείστοις ὄσοις τῶν εἰς ἄλλα ἔργα ἀσχολουμένων καὶ τοῖς ἐκ τοῦ λαοῦ διήγειραν εὐσεβῆ πρὸς τὰ λείψανα τῆς προγονικῆς καλλιτεχνίας περιέργειαν ὅθεν καὶ κατὰ πᾶσαν δεξιὰν ὄψιν βλέπει τις πλείστους προσερχομένους καὶ ἐν κατανοῦσι θεωμένους καὶ ἐξετάζοντας τὰ ἀρχαία μνημεῖα. Ἡ τάξις δ' αὕτη τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας ἐκ πείρας ἀπεδείχθη ἐχουσα ἀνάγκην προχείρου καὶ ὅσον τὸ δυνατόν ἀπλουστεροῦ ὁδηγοῦ ἐρμηνευτικοῦ τῶν σωζομένων μνημείων. Τὴν ἀνάγκην ταύτην θέλοντες πληρῶσαι δημοσιεύομεν νῦν μὲν ἐν τῇ ἐφημερίδι ἡμῶν, κατόπιν δὲ καὶ ἐν βιβλιαρίῳ, περιγραφὴν τῆς Ἀκροπόλεως καὶ τῶν κατὰ τὴν πόλιν ἐπιφανεστέρων ἀρχαιοτήτων.

Ἡ τῶν Ἀθηνῶν Ἀκρόπολις, ἐστὶ τετράγωνος τραχὺς βράχος, ὑψούμενος ἀποτόμως περὶ τοὺς 150 πόδας καὶ ἔχων ὀροπέδιον 1000 περίπου ποδῶν τὸ μῆκος ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμᾶς, καὶ 500 ποδῶν τὸ πλάτος ἀπ' ἀρκτου πρὸς μεσημβρίαν. Ὑπάρχει δ' ἀπρόσιτος πανταχόθεν, ἐκτὸς τοῦ δυτικοῦ μέρους, ἐνθα ἀναβαίνει τις δι' ἀνηφόρου. Ὑπῆρξε δ' αὕτη συγχρόνως φρούριον, ἱερὸν καὶ μουσεῖον τῆς πόλεως. Καὶ περ οὔσα αὕτη ἡ καθαυτὴ ἀρχαία πόλις, ἔπαυσεν ὅμως τοῦ νὰ κατοικῆται ἀπὸ τῶν μηδικῶν πολέμων, καὶ προωρίσθη εἰς λατρείαν τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τῶν ἄλλων πολιούχων θεο-

τήτων. Ἦν δ' αὕτη μέγα ἱερὸν, καὶ διὰ τοῦτο ὁ Ἀριστοφάνης ὀνομάζει αὐτὴν ἄβ α τ ο ν Ἀ κ ρ ὀ π ο λ ι ν, ἱ ε ρ ὸ ν τ έ μ ε ν ο ς. (Λυσιστρ. 482. παράβ. Δημοσθ. περὶ Παροικεσθ. σελ. 428, ὅλης οὔσης ἱεράς τῆς Ἀκροπόλεως). Τὸ ἐπίπεδον δὲ αὐτῆς ἦν κεκαλυμμένον τοῖς ἀριστουργήμασι τῆς ἀρχαίας τέχνης ὑπὸ τῶν τεχνιτῶν τῆς ἐποχῆς τοῦ Περικλέους, καὶ εἰς ταῦτα ἐξηκολούθουν νὰ γίνωνται προσθήκαι κατὰ τοὺς ἐπομένους χρόνους. Τὸ ἱερὸν κατέστη οὕτω μουσεῖον. Ἦνα δὲ λάβωμεν ἀκριβῆ ἰδέαν περὶ τούτου, πρέπει νὰ φαντασθῶμεν τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου καταπλεονόμονα ναῶν καὶ ἀγαλμάτων, ὅλων ἀποτελούντων εὐρείαν σύνθεσιν ἀρχιτεκτονικῆς, γλυπτικῆς καὶ ζωγραφικῆς, τὴν καταπληκτικὴν λευκότητα τοῦ μαρμάρου καλλυνομένην λαμπροῖς χρώμασι καὶ ἀκτινοβολοῦσαν εἰς τὴν διαυγῆ ἀτμοσφαῖραν τῶν Ἀθηνῶν. Ἐν ταῦτα ἡ τέχνη ἐτύχε τῶν μεγίστων αὐτῆς θριάμβων καὶ τὴν σήμερον ἔτι, ἀν καὶ ἡ Ἀκρόπολις παριστᾷ σκηνὴν ἐρημώσεως καὶ ἐρείπιων, τὰ ἐρείπια ὅμως αὐτῆς εἰσιν ἐκ τῶν πολυτιμοτάτων λειψάνων τοῦ ἀρχαίου κόσμου.

Ἡ Ἀκρόπολις ἵστατο εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὅθεν ἦν ἡ καρδιά τῶν Ἀθηνῶν, ὡς αἱ Ἀθηναῖ ἦσαν ἡ τῆς Ἑλλάδος (Ἀριστείδ. Παναθ. 4. σ. 99. Jebb.). Καὶ ὁ Πίνδαρος ἀναμφιβόλως ὑψηλῆτετο τοῦτο λέγων « ἄβιος ὀμφαλὸς θυσίαι ἐν ταῖς ἱεραῖς Ἀθήναις. » (Ἀποσπ. σελ. 255, Dissen). Εἰς τοῦτον τὸν ἱερὸν βράχον ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν μεγαλοπρεπῶς τὰ Παναθήνια. Ὁ κύριος σκοπὸς τῆς ἐορτῆς ταύτης ἦν νὰ φέρωσι τὸν πέπλον τῆς Ἀθηνᾶς εἰς τὸν ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως ναὸν αὐτῆς. (Λεξ. Ἀρχαιολογ. ἐν λέξει Παναθήνια). Ὡς πρὸς δὲ τοῦτο διακριτέον τρεῖς διαφορὰς Ἀθηνᾶς τῆς Ἀκροπόλεως (Σχόλ. εἰς Ἀριστ. ἀγωγ. σ. 320 Dindorf). Πρῶτη ἦν ἡ Πολιάς Ἀθηνᾶ, ἡ ἀρχαιότερα πασῶν, κατεσκευασμένη ἐκ ξύλου ἐλαίας, περὶ ἧς ἐλέγετο ὅτι κατέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ (παλλάδιον) ἱερὸν δ' αὐτῆς

90.5
11

ἦν τὸ Ἐρεχθεῖον. Δευτέρα ἦν ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ Παρθενῶ-
 νος, ἄγαλμα χρυσελεφάντινον, ἔργον τοῦ Φειδίου. Τρί-
 τη δ' ἦν ἡ Προμάχος Ἀθηνᾶ, κολοσσιαῖον ὄρειχάλκινον
 ἄγαλμα, ἔργον ἐπίσης τοῦ Φειδίου, ἰστάμενον ὄρθιον
 μετὰ περικεφαλαίας, δόρατος καὶ ἀσπίδος. Περὶ τῶν
 τριῶν τούτων ἀγαλμάτων ποιησόμεθα λόγον ἐκτενεστε-
 ρον παρακατιόντες· σημειωτέον ὁμῶς ὅτι ὁ πέπλος
 τῆς τῶν Παναθηναίων πομπῆς ἐφέρετο εἰς τὸ ἀρχαῖον
 ἄγαλμα τῆς Πολιάδος Ἀθηνᾶς, καὶ οὐχὶ εἰς τὴν Ἀθη-
 νᾶν τοῦ Παρθενῶνος (κατὰ Wordsworth σελ. 423 καὶ
 ἐπ.).

Τὰς τρεῖς θεὰς ὑπαινίσσεται τὸ ἐξῆς ἀξιοσημείωτον
 χωρίον τῶν Ἰππέων τοῦ Ἀριστοφάνους (1465 ἐπ.), ὃ πα-
 ραθέτομεν μετὰ τῶν σχολίων τοῦ Wordsworth.

- Κλ.— ἰδοὺ φέρω σοι τὴν δε μαζίσκην ἐγώ.
- Ἄλλ.— Ἐγὼ δὲ μυστίλας μεμυστιλημένας
 ὑπὸ τῆς θεοῦ τῆ χειρὶ τῆ ἐλεφαντίνῃ (1).
- Δη.— Ὡς μέγαν ἄρ' εἶχες, ὦ πότνια, τὸν δάκτυλον.
- Κλ.— Ἐγὼ δ' ἔτνος γε πίσινον εὐχρων καὶ καλόν·
 ἐτόρυνε δ' αὐθ' ἡ Παλλὰς ἡ Ίυλαιμάχος (2).
- Ἄλλ.— ὦ Δήμ' ἐναργῶς ἡ Θεὸς σ' ἐπισκοπεῖ,
 καὶ νῦν ὑπερέχει σου χύτραν ζωμοῦ πλέαν.
- Κλ.— Τουτὶ τέμαχος σοῦδωκεν ἡ Φοβεσιστράτη.
- Ἄλλ.— Ἡ δ' ὄβριμοπάτρα γ' ἐφθὸν ἐξ ζωμοῦ κρέας
 καὶ χόλικος ἠνύστρου τε καὶ γαστρὸς τόμον.
- Δη.— Καλῶς γ' ἐποίησε τοῦ πέπλου μεμνημένη (3).

Τείχη τῆς Ἀκροπόλεως.

Οὔσα φρούριον ἡ Ἀκρόπολις ὠχύρωτο. Αἱ ἀρχαῖαι
 ὀχυρώσεις ἀποδίδονται εἰς τοὺς Πελασγοὺς, οἵτινες λέ-
 γεται ὅτι ἰσοπέδωσαν τὴν κορυφὴν τοῦ βράχου καὶ ὠκο-
 δόμησαν τείχος περὶ αὐτὸν, καλούμενον Πελασγικὸν
 τείχος. (Πελασγ. τείχος Ἡρόδ. ἐ. 61, τείχιμα Πελαρ-
 γικὸν, Καλλιμάχ. παρὰ σχολιστ. Ἀριστοφ. Ὀρνιθ.
 832, Ἐκκταῖος παρ' Ἡρόδ. σ'. 137. Μύρσιλος παρὰ
 Διον. ἀ. 28. Κλειδήμος παρὰ Σουίδ. ἐν λέξ. ἀπέδρα,
 ἡπέδιζον). Τὴν πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν προσπέ-
 λασιον ὑπερέσπιζε σειρὰ τειγῶν ἐχόντων ἐννέα πύλας,
 ὅθεν καὶ ὠνομάζετο ἐννεάπυλον τὸ Πελασ-
 γικὸν (Κλειδ. ἐνθ. ἀνωτ.). Τὰ ὀχυρώματα ταῦτα ἦ-

σαν ἀρχούτως ἰσχυρὰ πρὸς καταφρόνησιν τῶν Σπαρ-
 τιατῶν, ὅτε οἱ Πεισιστρατίδαι κατέφυγον εἰς τὴν Ἀ-
 κρόπολιν (Ἡρόδ. ἐ. 61, 65)· μετὰ τὴν ἐξωσιν ὁμῶς
 τῆς οἰκογενείας τοῦ τυράννου, δὲν ὑπάρχει ἀπίθανον
 ὅτι ἐν μέρει ἐκρημίσθησαν πρὸς παρεμποδίσιν ἀπο-
 πείρας πρὸς ἀποκκτάσασιν τῆς προτέρας καταστάσε-
 ως τῶν πραγμάτων, καθότι ἡ κατάληψις τοῦ φρουρίου
 ἦν πάντοτε τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς τὴν ἐγκατάστασιν
 τῆς τυραννίας ἐν Ἑλληνικῇ πολιτείᾳ. Ὅτε ὁ Ξέρξης
 προσέβαλε τὴν Ἀκρόπολιν, τὰ κύρια αὐτῆς ὀχυρώματα
 συνίσταντο ἐκ φρυγμοῦ καὶ ἄλλων ξυλίνων κατασκευ-
 ασμάτων. Οἱ Πέρσαι ἐτοποθετήθησαν εἰς τὸν Ἄρειον
 Πάγον, ὅστις ἦν ἀντικρυ τῆς δυτικῆς πλευρᾶς τῆς Ἀ-
 κροπόλεως, ὡς ἐπραξαν καὶ αἱ Ἀμαζόνες, ὅτε προσέ-
 βηλον τὴν πόλιν τοῦ Κέρροπος (Αἰσχ. Εὐμεν. 685.
 ἐπ.). Ἐκ τοῦ Ἄρειου Πάγου οἱ Πέρσαι ἐξέπεμπον πε-
 πυρακτωμένα βέλη κατὰ τῶν ξυλίνων προτειχισμάτων,
 ἅπερ πάρυτα ἀνάπτοντα κατεκκίοντο, ἀφίνοντα οὕτως
 εἰς τοὺς ἐχθροὺς ἀνοικτὴν τὴν πρὸς τὴν δυτικὴν πλευ-
 ρᾶν ὁδόν. Ἄλλ' ἡ φρουρὰ ἀνεχαίτιζεν αὐτοὺς κατακυ-
 λίουσα μεγάλους λίθους, ἐν ᾧ ἐπροσπάθουν ν' ἀναβῶ-
 σιν· οὗτοι δὲ κατέλαβον τὸ φρούριον ἀναρρίχῶμενοι μό-
 νον εἰς τὸν ἀπόκρημνον βράχον πρὸς τὴν ἀρκτικὴν πλευ-
 ρᾶν, πλησίον τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀγλαύρου (Ἡρόδ. Π'. 52,
 53). Ἦθελε δὲ τις νομίσει ὅτι ἐκ τῆς διηγήσεως ταύ-
 τῆς ἐξάγεται ὅτι τὸ πρὸς τὴν δυτικὴν πλευρὰν ἀριστα
 διαπεποιημένον τείχος μετὰ τῶν ἐννέα αὐτοῦ πυλῶν
 δὲν ἠδύνατο νὰ ὑπάρχη κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν. Μετὰ
 τὴν κατάληψιν τῆς Ἀκροπόλεως οἱ Πέρσαι ἐθήκαν πῦρ
 εἰς πάντα τὰ ἐπ' αὐτῆς κτίρια· τὸ δὲ ἐπόμενον ἔτος,
 ὅτε πάλιν ἐπεσκέφθησαν τὰς Ἀθήνας, κατέστρεψαν πᾶν
 λείψανον τειγῶν, οἰκίων καὶ ναῶν τῶν Ἀθηναίων (Ἡ-
 ροδ. Π'. 53, Θ'. 93).

Τὰ θεμέλια τῶν ἀρχαίων τειγῶν ἀναμφιβόλως ἔμει-
 ναν, καὶ τ' ὄνομα Π ε λ α σ γ ι κ ὸ ν ἐξηκολούθει ἀπο-
 διδόμενον εἰς μέρος τι τῶν τειχισμάτων μέχρι τῶν ἐ-
 σχάτων χρόνων. Ὁ Ἀριστοφάνης (Σφ. 832) ἀναφέρει
 « τῆς πόλεως τὸ Πελαργικὸν », ὅπερ ὁ σχολιαστὴς ἐ-
 ξηγεῖ ὡς « τὸ ἐπὶ τῆς Ἀκροπόλεως Πελασγικὸν φρού-
 ριον »· καὶ ὁ Πυσανίας (ἀ. 28 § 3) λέγει ὅτι ἡ Ἀκρό-
 πολις περιτειχίσθη ὑπὸ τῶν Πελασγῶν, ἐκτὸς τῆς ὑπὸ
 τοῦ Κίμωνος τειχισθείσης πλευρᾶς. Γινώσκομεν ὁμῶς
 ἐξ ἄλλων μαρτυριῶν ὅτι οἱ Πελασγοὶ ὠχύρωσαν ὀλό-
 κληρον τὸν λόφον· ὅθεν ἡ παρατήρησις τοῦ Πυσανίου
 σημαίνει πιθανῶς μόνον ὅτι κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ τὸ
 ἀρκτικὸν τείχος ἐκαλεῖτο Πελασγικόν, τὸ δὲ μεσημβρι-
 νὸν Κιμώνειον (Παρθ. Πλουτ. Κίμ. 13). Ὅτε οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν μετὰ τὴν ὑπὸ
 τῶν Περσῶν κατοχὴν αὐτῆς, ἤρξαντο τῆς ἀνοικοδομή-
 σεως τῶν τειγῶν τῆς Ἀκροπόλεως ὡς καὶ τῶν τοῦ Ἄ-
 στεος· δύναται δὲ νὰ ὑπάρξη μικρὰ ἀμφιβολία ὅτι τὸ
 ἀρκτικὸν τείχος ἀνωκοδομήθη, ὅτε ὁ Κίμων συνέτελεσε
 τὸ μεσημβρινὸν τείχος, δώδεκα ἔτη μετὰ τὴν ἀποχώ-

(1) Τὸ χρυσελεφάντινον ἄγαλμα τῆς Θεᾶς ἐν τῷ Παρθε-
 νῶνι, οὗ αἱ χεῖρες ἦσαν ἐλεφάντινοι.
 (2) Τὸ κολοσσιαῖον ὄρειχάλκινον ἄγαλμα τῆς Προμάχου
 Ἀθηνᾶς, παρὰ τοῖς Προπυλαίαις (Πυλαίμαχος). Ἡ ἀσπίς αὐτῆς
 καὶ τὸ δόρυ κωμικῶς ἐγκαταῦθα μετεστράφησαν εἰς χύτραν καὶ
 τορύνην. Τὸ γιγάντειον αὐτῆς ἐκφράζει ἡ λέξις ὑπερέχου.
 (3) Ἡ ἐν τῷ Ἐρεχθεῖῳ Πολιάς Ἀθηνᾶ· ὁ στίχος οὗτός ἐστι
 πειστικὴ ἀπόδειξις ὅτι ὁ πέπλος ἦν ἀφιερωμένος εἰς αὐτήν.

ρησιν τῶν Περσῶν. Ἡ ἀνοικοδόμησις τοῦ ἀρκτικού τείχους δύναται ν' ἀποδοθῆ εἰς τὴν Θεμιστοκλέϊ· διότι, καὶ περ καλουμένου, ὡς φαίνεται, Πελασγικοῦ τείχους, τὰ λείψανα αὐτοῦ δεικνύουσιν ὅτι τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτοῦ ἦν μεταγενεστέρας καταγωγῆς. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ εὐρίσκομεν σειρὰς λιθοδομίας ἐκ τεμαχίων Δωρικῶν στηλῶν καὶ θριγκῶν· καὶ ἐπειδὴ ἐκ τοῦ Θουκυδίδου (ἀ. 93) γνωρίζομεν ὅτι τὰ ἐρείπιζ τῶν προτέρων οἰκοδομημάτων ἐχρησίμευσαν πολὺ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῶν τειχῶν τοῦ ἄστεος, δυνάμεθα νὰ συμπεράνωμεν ὅτι τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς τὴν ἀνέγερσιν τῆς Ἀκροπόλεως.

Τὸ Πελασγικὸν ἐσήμκινεν οὐ μόνον μέρος τῶν τειχῶν τῆς Ἀκροπόλεως, ἀλλὰ καὶ ἔκτασιν τινα ἐδάφους ὑπὸ ταύτην (τὸ Πελασγικὸν κκλούμενον τὸ ὑπὸ τὴν Ἀκρόπολιν. Θουκ. β'. 17). Ὅτι δὲ τοῦτο δὲν ἦτο φρούριον ἐστὶ φανερὸν ἐκ τοῦ Θουκυδίδου, λέγοντος ὅτι χρησμός τις διέταξε νὰ μείνῃ ἀκατοίκητον, ἀλλ' ὅτι τοῦτο, ἐναντίον τῆς ἀπαγορεύσεως ταύτης, ἀνηγέρθη ἔνεκα τῆς μεγάλης συρροῆς λαοῦ εἰς τὰς Ἀθήνας κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Ὁ Λουκιανὸς (ἐν Ἀλιεῦσι 47) παριστᾷ τινα καθήμενον ἐπὶ τοῦ τείχους τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ ῥίπτοντα τὸν ἀλιευτικὸν κλάμον ὅπως ἀγρεύσῃ φιλοσόφους εἰς τὸ Πελασγικόν. Τὸ μέρος τοῦτο λέγεται ὅτι κατοικεῖτο πρῶτον ὑπὸ τῶν Πελασγῶν, οἵτινες ὠχύρωσαν τὴν Ἀκρόπολιν, καὶ ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξώθησαν, ὡς συνομόσαντες κατὰ τῶν Ἀθηναίων. (Σχολ. εἰς Θουκυδ. β'. 17. Φιλόχορος παρὰ Σχολ. εἰς τὸν Λουκ. Κατάπλ. ἀ. Παισ. ἀ. 28. §. 3). Τίθησι δὲ τοῦτο ὁ Leake καὶ πολλοὶ ἄλλοι συγγραφεῖς εἰς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως. Νέος τις περιηγητὴς παρατηρεῖ ὅτι « τὸ διήγημα περὶ τῆς Πελασγικῆς ἐποικίσεως ὑπὸ τὴν ἀρκτικὴν τῆς Ἀκροπόλεως πλευρὰν ἀναπορεύκτως παρίσταται ἡμῖν, ὅταν θεωρῶμεν τὴν μέλαιναν σκιάν πάντοτε πίπτουσαν ἐπ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ κληρομένου τόπου, ἐνῶ τὸ λαμπρὸν φῶς τοῦ ἀντέλλοντος ἡλίου φαίνεται πάντοτε περιβάλλον αὐτὴν τὴν Ἀκρόπολιν· δυνάμεθα δὲ νὰ φαντασθῶμεν πόσον εὐλόγως τὸ σκότος τοῦ ἀποτόμου τούτου βράχου καὶ ἡ ἀνάμνησις γενεᾶς ἐπαράτου καὶ μισητῆς ἔπρεπε νὰ καθιστῶσι τὸν τόπον τοῦτον τρομερὸν τοῖς Ἀθηναίοις. » (Στάνλεϋ, Κλασ. Μουσ. τόμ. ἀ. σελ. 53).

Αἱ κατὰ τὴν ἀρκτικὴν τῆς Ἀκροπόλεως πλευρὰν πέτραι ἐκαλοῦντο Μακράϊ, καὶ ὑπὸ τ' ὄνομα τοῦτο συνεχῶς μνημονεύονται ἐν Ἰωνι τοῦ Εὐριπίδου, μετὰ τοῦ σπηλαίου τοῦ Πανὸς καὶ τοῦ ἱεροῦ τῆς Ἀγλαύρου.

« ἔνθα προσδόρους πέτρας
Παλλάδος ὑπ' ὄχθῳ τῆς Ἀθηναίων χθονὸς
Μακρὰς καλοῦσι γῆς ἀνακτες Ἀθίδος. »

(Εὐρ. Ἰων. 11 καὶ ἐπ. παράβ. 296, 506, 953, 1413).

Τ' ὄνομα δὲ τοῦτο ἐξηγεῖται ἐντεῦθεν, ὅτι τὸ μῆκος τῆς Ἀκροπόλεως ὑπάρχει πολλῶ μείζον τοῦ πλάτους αὐτῆς ἠδύνατο ὁμῶς νὰ ὀνομασθῶσιν οὕτως, ἐπίσης κκατὰλλήλως, καὶ αἱ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς πέτραι. Φαίνεται δὲ ὅτι ὁ λόγος, δι' ὃν καὶ αἱ μεσημβριναὶ δὲν ἔσχον τ' ὄνομα τοῦτο, ἦν ὅτι τὰς τῆς ἀρκτικῆς πέτρας ἠδύνατό τις ἰδεῖν ἐκ τοῦ μεγαλύτερου μέρους τοῦ Ἀθηναϊκοῦ πεδίου, καὶ ἐξ ἀπάντων σχεδὸν τῶν δῆμων τῆς Πάρνηθος· ἐν ᾧ αἱ τῆς μεσημβρινῆς πλευρᾶς ἦσαν ὄραται μόνον ἐκ τοῦ μικροῦ καὶ μᾶλλον συνεπτυγμένου μέρους μεταξὺ τοῦ Ἰμμητοῦ, τῶν Μακρῶν τειχῶν καὶ τῆς θλασσῆς. Ἐν τῇ πόλει δ' αὐτῇ ἀπέκρυπτον τὴν θέαν τῶν πετρῶν τῆς Ἀκροπόλεως κατὰ τὸ πλεῖστον μέρος οἰκίαι καὶ δημόσια οἰκοδομήματα (Forchhammer. σελ. 364 καὶ ἐπ.).

Ἡ ἐπιφάνεια τῆς Ἀκροπόλεως φαίνεται ὅτι ἦν διηρημένη εἰς ἀναχώματα (platforms), συγκοινωνουόμενα διὰ βυθμίδων. Ἐπὶ τῶν ἀναχωμάτων τούτων ὑπῆρχον οἱ ναοὶ, τὰ ἱερὰ ἢ τὰ μνημεῖα, ἅτινα κκετεῖχον ὀλόκληρον τὴν κορυφήν. Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν περιγραφὴν τῶν μνημείων τῆς Ἀκροπόλεως, φαίνεται ἡμῖν καλὸν νὰ διαγράψωμεν τὴν πρῶσαν κατάστασιν τῶν τειχῶν, καὶ τῶν νεωτέρων ἀνασκηφῶν ἐπὶ τοῦ ἀναχώματος τοῦ βράχου, χάρις εἰς τὸ ἀξιόλογον σύγγραμμα τοῦ Κ. Πενρόση (Ερευνητῶν ἀρχῶν τῆς Ἀθην. Ἀρχιτεκτονικῆς ὑπὸ Φ. Πενρόση. Ἐν Λονδ. 1851).

Ἀναβάνοντες εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀπὸ τῆς νεωτέρας πόλεως ἐφιστῶμεν κατὰ πρῶτον τὴν προσοχὴν ἡμῶν εἰς τὴν γωνίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ τείχους, δυτικῶς τῆς ἀρκτικῆς πτέρυγος τῶν προπυλαίων. Πιθανὸν ὅτι τὸ τεῖχος τοῦτο ἀποτελεῖ τὸ ἐξωτερικὸν ὀχύρωμα τῆς Ἀκροπόλεως εἰς τὸ μέρος τοῦτο. Βαίνοντες πρὸς ἄρκτον τοῦ τείχους τούτου ἐρχόμεθα εἰς προμχῶνα τινα, οἰκοδομηθέντα περίπου τὸ ἔτος 1822 ὑπὸ τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατηγοῦ Ὀδυσσεῦς πρὸς ὑπερᾶσπισιν πηλαίου τινος φρέατος, πρὸς τὸ ὁποῖον ἐντὸς τοῦ προμχῶνος προσέρχεται τις δι' ἀρχαίης τινὸς διόδου καὶ κλίμακος μακρᾶς πῶς κατεσκευασμένης ἐπὶ τοῦ βράχου. Στρέφοντες πρὸς ἀνατολὰς περὶ τὴν γωνίαν ἐρχόμεθα εἰς δύο σπήλαια, ὧν τὸ ἕτερον ὑποτίθεται ἀφιερῶθῆν τῷ Πανί. Ἐν τοῖς σπηλαίοις τούτοις ὑπάρχουσι ἴχνη ἀβάκων ἐπὶ τοῦ βράχου. Μετὰ τὰ σπήλαια ταῦτα ἐρχόμεθα εἰς μεγάλην τινα ἀντηρίδα, μεθ' ἣν ὁ τοῖχος ὑπερτείνει εἰς τὸ ἄκρον τοῦ σχεδὸν καθέτου βράχου. Βαίνοντες δὲ περὶ τινα ἐξέχουσι γωνίαν, ὅπου ὑπάρχει μικρὰ τις ἀντηρὶς, εὐρίσκομεν τεῖχος σχεδὸν εὐθεῖς περίπου 210 ποδῶν· εἶτα δὲ μικρὰν κκαμπὴν μεσημβρινο-ανατολικῶς καὶ ἔπειτα παραιτέρω τεῖχος κατ' εὐθείαν ποδῶν περίπου 120, σχεδὸν παράλληλον τοῦ πρώτου. Τὰ δύο ταῦτα τεῖχη περιέχουσι τὰ λείψανα Δωρικῶν κιόνων καὶ θριγκοῦ, περὶ ὧν ἐγένετο ἤδη μνηεῖα. Μεσαιωνικὴ δὲ τις ἀντηρὶς 100 περίπου πόδας ἀπὸ τῆς γωνίας τοῦ Ἐρι-

χθείου αποτελεί τὸ τέλος τοῦ δευτέρου τούτου τείχους. Ἐντεῦθεν δὲ πρὸς τὴν βορειοδυτικὴν γωνίαν τῆς Ἀκροπόλεως, ἔνθα ὑπάρχει πύργος κατὰ τὰ φαινόμενα Τουρκικὸς, εὐρίσκονται διάφοροι μεγάλοι λίθοι τετράγωνοι, οἵτινες ἐπίσης φαίνεται ὅτι ἀνήκον εἰς ἀρχαίον τινα ναόν. Τὸ τεῖχος, εἰς ὃ ταῦτα, ὡς καὶ τὰ προμνημονευθέντα τεμάχια, ἐκτίσθησαν, ἐστὶν Ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Ἡ ἀνατολικὴ ὄψις τοῦ τείχους φαίνεται ὅτι ὀλόκληρος ἀνηγέρθη τὸν μεσαιῶνα ἐπὶ τῶν ἀρχαίων θεμελίων. Εἰς τὴν μεσημβρινο-ἀνατολικὴν γωνίαν εὐρίσκουμεν τὸ ἑλληνικὸν λιθόκτισμα τοῦ μεσημβρινοῦ ἢ Κιμωνείου τείχους. Εἰς τὸ μέρος τοῦτο ὑπάρχουσι 29 δόμοι, ἀποτελοῦντες ὕψος 45 ποδῶν. Πρὸς δυσμὰς τοῦ τόπου τούτου τὸ τεῖχος σχεδὸν ὀλοκλήρως ἐστερεοποιήθη κατὰ τὸν μεσαιῶνα καὶ τοὺς νεωτέρους χρόνους, καὶ ὑποστηρίζεται ἔτι ὑπὸ 9 ἀντηρίδων, αἵτινες, ὡς καὶ αἱ τῆς ἀρκτικῆς καὶ ἀνατολικῆς πλευρᾶς, φαίνονται τοῦ μεσαιῶνος. Ἀλλὰ τὸ ἑλληνικὸν λιθόκτισμα τοῦ Κιμωνείου τείχους δυνάμεθα ν' ἀνιχνεύσωμεν ὀλόκληρον μέχρι τῶν Προπυλαίων ὑπὸ τὸ ἀποτείχισμα. Τὸ μεσημβρινο-δυτικὸν μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ τείχους τελευταῖον δυτικῶς εἰς στερεόν τινα πύργον ὕψους 30 ποδῶν, ὑπερὸν κεῖται ὁ κατωτέρω περιγραφητόμενος ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Ὁ πύργος οὗτος ὑπερέκειτο τῆς γυμνῆς πλευρᾶς παντὸς στρατοῦ πλησιάζοντος εἰς τὴν πύλην, ἣτις ὑπάρχουσι λόγοι νὰ πιστεύσωμεν ὅτι ἦν εἰς τὴν θέσιν τῆς νῦν εἰσόδου. Διερχόμενοι δὲ διὰ τῆς πύλης καὶ προχωροῦντες ἀρκτικῶς φθάνομεν εἰς τὰ Προπύλαια. Ἡ προσγινομένη ἐντύπωσις τῶ ἐξερχομένῳ ἐκ τῆς σκοτεινῆς πύλης καὶ τῆς στενῆς διόδου εἰς τὴν μεγαλοπρεπῆ μαρμαρίνην κλίμακα, ἔχουσαν εὖρος ποδῶν 70, ἣς ὑπερκεῖνται τὰ Προπύλαια, πρέπει νὰ ἦτον ὑπερβαλόντως μεγάλη. Μικρὸν μέρος τοῦ ἀρχαίου Πελασγικοῦ τείχους ὑπάρχει ἔτι παρὰ τῆ μεσημβρινο-ἀνατολικῆ γωνίᾳ τῆς νοτίου πλευρᾶς τῶν Προπυλαίων, ὅπου τώρα εὐρίσκεται ὑψηλὸς πύργος τοῦ μεσαιῶνος. Διελθόντες ὑπὸ τὰ Προπύλαια ἐρχόμεθα εἰς τὸ ἔδαφος τῆς Ἀκροπόλεως, οὗ πολὺ πλεόν τοῦ ἡμῶνος ἀνεσκάφη ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ τῆς Παιδείας ὑπουργείου. Ὁ εἰσερχόμενος εἰς τὴν περιφέρειαν τῆς Ἀκροπόλεως ἔβλεπεν ὀλίγον πρὸς ἀριστερὰν τὸ κολοσσαῖον ἀγάλμα τῆς Προμάχου Ἀθηνᾶς, καὶ πρὸς δεξιὰν τὸν Παρθενῶνα· παρῆγον δ' ἀμφοτέρω ὄψιν γωνιώδη, οὕτω συνήθως διατιθέντων τῶν Ἑλλήνων τὴν εἰς τὰ διμύσια αὐτῶν οἰκοδομήματα προσέλευσιν. Ἡ ὁδὸς ἣ ἀγούσα πρὸς τὸν Παρθενῶνα ὑπάρχει ὀλίγον ἐξαιρετικῶς εἰς τὸν βράχον· κατ' ἀρχὰς μὲν ἐστὶ ἀρκούντως εὐρεία, ἀλλὰ κατόπιν γίνεται στενοτέρη. Πρὸς τὰ δεξιὰ, ἀφ' οὗ διελθόμεν τὰ Προπύλαια, καὶ ἐπ' αὐτῆς τῆς ὁδοῦ ὑπάρχουσι ἔχνη πέντε ἀναθηματικῶν βωμῶν, ὧν εἰς ἦν ἀφιερωμένος εἰς Ἀθηνᾶν τὴν Ὑγίειαν. Περαιτέρω δὲ, πρὸς τ' ἀριστερὰ τῆς ὁδοῦ, ἐστὶν ἡ θέσις τοῦ ἀγάλματος τῆς Προ-

μάχου Ἀθηνᾶς. Ἀρκτικῶς τοῦ ἀγάλματος τούτου φθάνομεν εἰς κλίμακα πλησίον τῆς ἄκρας τοῦ βράχου, ἐν μέρει μὲν ὠκοδομημένην, ἐν μέρει δ' ἐκκεκομμένην, καὶ ἄγουσαν εἰς τὸ σπήλαιον τῆς Ἀγλαύρου. Ἡ κλίμαξ αὐτῆ κατέρχεται διὰ βυθίας ῥαγάδος εἰς τὸν βράχον, διευθυνομένη σχεδὸν παραλλήλως τοῦ ἔξω τείχους, καὶ φθάνει εἰς τὴν πρόσοψιν τοῦ βράχου ὀλίγον ὑποκάτω τῶν θεμελίων αὐτοῦ. Ἐν ἔτει 1845 ἠδύνατό τις ἔρπων νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν διόδον ταύτην καὶ ν' ἀναβῆ εἰς τὴν Ἀκρόπολιν· ἔκτοτε ὁμῶς ἡ εἰσόδος ἐκλείσθη. Παρὰ τῶ Παρθενῶνι τὸ ἀρχικὸν ἔδαφος ἀπετελεῖτο ἐκ τριῶν στρωμάτων τεμαχίων λίθων, τοῦ κατωτάτου ὄντος ἐκ πέτρας τῆς Ἀκροπόλεως, τοῦ δευτέρου ἐκ Πεντελικῆς μαρμάρου καὶ τοῦ ἀνωτάτου ἐκ Πειραικοῦ λίθου. Εἰς τὴν ἐκτεταμένην ἀνασκαφὴν τὴν γενομένην πρὸς ἀνατολὰς τοῦ Παρθενῶνος εὐρέθη ποσότης σπονδύλων κιόνων καταστάσεως μᾶλλον ἢ ἦττον τελείας, τινῶν μὲν πολὺ θετραυσμένων, ἄλλων φαινομένων τραχέων ἔτι ἐκ τοῦ λατομείου, ἐτέρων δ' ἐν μέρει κατεργασμένων καὶ διαχωρισμένων ἐνεκί τινος ἐλαττώματος τῆς ὕλης. Τὸ περὶ αὐτοὺς ἔδαφος ἦν ἐστρωμένον τεμαχίσις μαρμάρου, καὶ τινα γλυπτικὰ ἐργαλεῖα καὶ ὑδρῖαι ἐρυθροῦ χρώματος εὐρέθησαν μετ' αὐτῶν. Ἐμπροσθεν τῆς ἀνατολικῆς στοᾶς τοῦ Παρθενῶνος εὐρίσκομεν ἀξιολόγητα λείψανα ὀμαλοῦ ἀναχώματος, ἐν μέρει μὲν ἐκ λειωθείσης πέτρας, ἐν μέρει δ' ἐκ λίθου πρὸς λιθόστρωσιν Πειραικοῦ. Ἀρκτικῶς τοῦ ἀναχώματος τούτου ἐστὶ τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς Ἀκροπόλεως. Δυτικῶς δὲ τοῦ τόπου τούτου φθάνομεν εἰς τὴν μεταξὺ Παρθενῶνος καὶ Ἐρεχθείου περιφέρειαν, κλίνουσαν ἀπὸ τοῦ πρώτου εἰς τὸ δεύτερον. Παρὰ τῶ Παρθενῶνι ὑπάρχει μικρὸν τι φρέαρ, ἢ μᾶλλον στόμα δεξαμενῆς, ἀνασκαφείσης εἰς τὸν βράχον, ἣς τὸ ὕδωρ δυνατόν νὰ ἐπιπτεν ἀπὸ τῆς ὀροφῆς τοῦ ναοῦ. Πλησίον δὲ τῆς νοτίου ἢ Καρυάτιδος στοᾶς τοῦ Ἐρεχθείου ὑπάρχει μικρὰ ὀμαλὴ περιφέρεια, ἐφ' ἣς πιθανῶς ἦν τεθειμένος εἰς τῶν πολλῶν βωμῶν ἢ ἀγαλμάτων τῶν περικυκλούντων ἐκεῖνον τὸν ναόν.

Πρὸ τῆς ἐγκαταλείψεως τοῦ γενικοῦ σχεδίου τῆς Ἀκροπόλεως ὁ Κ. Πενρόζης ἐφίστα τὴν προσοχὴν εἰς τὸ ἀξιοπαρατηρήτως μὴ παραλλήλον τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων.

« Ἐκτὸς τῶν Προπυλαίων καὶ τοῦ Παρθενῶνος, ἀτινα ἴσως ἐσκοπεῖτο νὰ ἔχωσιν ὀρισμένην ἀναλογίαν πρὸς ἄλληλα, οὐδὲ δύο εἰσὶ παραλλήλα. Ἡ ἀσυμμετρία αὐτῆ παράγει μέγα κάλλος· διότι οὐ μόνον ἀποφεύγει τὸ ξηρὸν ὁμοίωμα πολλῶν παραλλήλων γραμμῶν, ἀλλὰ καὶ παράγει ἀξιολόγους ποικιλίας φωτὸς καὶ σκιᾶς. Ἐν τῶν καλλίστων παραδειγμάτων τοῦ τελευταίου τούτου ἀποτελέσματος ὑπάρχει ἐν τῶ ναῶ τῆς Ἀπτέρου Νίκης, κατὰ μέτωπον τῆς νοτίου πτέρυγος τῶν Προπυλαίων. Ἡ πρόσοψις τοῦ ναοῦ τούτου καὶ τοῦ βήθρου τοῦ Ἀγρίππαι, ὃ κεῖται ἀντικρὺ, μένουσιν εἰς τὴν σκιάν ἐπὶ

πολύ ἀφ' οὗ φωτισθῆ τὸ μέτωπον τῶν Προπυλαίων· βαθμῆδόν δὲ λαμβάνουσι πᾶσαν ποικιλίαν φωτὸς, ἕως οὗ ὁ ἥλιος ἀρκούντως κλίνας λάμπῃ σχεδὸν ἐξίσου ἐφ' ὧλων τῶν δυτικῶν προσόψεων τοῦ ὅλου συμπλέγματος. » Ὁ Κ. Πενρόζης παρατηρεῖ ὅτι ὁμοία ἔλλειψις παραλληλότητος κατὰ τὰ ἰδιαίτερα μέρη εὐρίσκεται καὶ εἰς διάφορα τῶν ἀρίστων μεσαιωνικῶν κατασκευασμάτων, καὶ δυνατὸν νὰ συντελῆ πως αὕτη εἰς τὸ κάλλος τῆς μεγαλοπρεποῦς ἀγορᾶς τοῦ Ἀγ. Μάρκου ἐν Βενετίᾳ.

(ἀκολουθεῖ).

Οἱ ἔξω ὁμογενεῖς ἐκτιμῶντες τὰ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ΑΑ. ΜΜ. γενομένης παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐν Ἑλλάδι ἀρχαιολογικὰς ἐργασίας, ἔρχονται καὶ αὐτοὶ διὰ τῆς διακρινούσης αὐτοὺς φιλοπατρίας συντελοῦντες εἰς τὸ εὐγενές τοῦτο ἔργον, ὅπερ οὐ μικρὸν προσέθηκε εἰς τὴν ὑπόληψιν τῆς πατρίδος ἡμῶν καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Ἴδου τί μανθάνομεν γινόμενον ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Τῆ 23 λήγοντος συνεκροτήθη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀρχαιολογικὴ συνέλευσις· συνελθόντων ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ. Φραγκιάδου, πενθεροῦ τοῦ νέου Κοντοσταύλου (γέροντος τιμιωτάτου καὶ φιλογενοῦς) τῶν συμαντικωτέρων τῆς πρωτεύουσος ταύτης μεγαλεμπόρων, Χίων τῶν πλείστων, καὶ ἄλλων ἐκ τῶν ἐνταῦθα λογίων· προσεκληθήσαν δὲ καὶ παρῆσαν καὶ οἱ ἀνώτεροι τῆς τε Ἑλλ. Πρεσβείας καὶ τοῦ Προξενείου ὑπ' ἀλλήλοι· εἰς ταύτην παρευρέθη καὶ ὁ ἐν ἀδείᾳ εἰς Κωνσταντινουπόλιν ἀπελθὼν γενικὸς διευθυν-τής τῶν δημοτικῶν σχολείων καὶ τοῦ Β. Διδασκαλείου Κ. Σ. Δ. Βυζάντιος. Καὶ πρῶτον μὲν ἐξελέχθη πρόεδρος τῆς συνελεύσεως ὁ Κ. Ι. Ῥάλλης καὶ γραμματεὺς ὁ Κ. Νεράντζης, οἵτινες ἀνήγγειλον τὸν σκοπὸν, ὃν ἀνέπτυξεν, ὁ Κ. Ταμπάγος, ἐκθεὶς τὰ κατωτέρω δημοσιεύμενα. Μετὰ ταῦτα ἐξελέχθη πενταμελής ἐπιτροπὴ, οἱ ΚΚ. Πασπαλῆς, Ῥάλλης, Ταμπάγος, Ζαρίφης (ὁ νεώτερος) καὶ Βαλλιάνος (γαμβρὸς ἐπ' ἀδελφῆ τοῦ Κ. Λέοντος Μελεῦ), γραμματεὺς ὁ Κ. Γεωργαντόπουλος καὶ ταμίης ὁ Κ. Φραγκιάδης, ἔργον ἔχουσα τὴν σύναξιν συνδρομῶν δι' ἀρχαιολογικὰς ἐν Ἑλλάδι ἐργασίας. Προσδιωρίσθη ὁ ἐλάχιστος ὅρος τῆς ἐτησίως συνδρομῆς εἰς γρόσια 120 (25 δραχμας), ἀφθέντος τοῦ περιπλέον εἰς τὴν θέλησιν ἐκάστου. Ἐπετράπη δὲ εἰς τὴν ἐπιτροπὴν νὰ δέχεται καὶ ὀλιγώτερον τούτου ποσὸν παρὰ τῶν μὴ συνδρομητῶν. Κατ' ἔτος δὲ, εἰς τὴν αὐτὴν τοῦ χρόνου ἐποχὴν, νὰ γίνηται νέα συνέλευσις, καὶ διδομένου παρὰ τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ ἀπολογισμοῦ τῶν πράξεων τῆς νὰ γίνηται νέα ἐκλογὴ κτλ.

Καθ' ὃν ἐδείξαν τὰ μέλη ζῆλον, καὶ κατὰ τὸν ἐνθουσιασμόν, ὃν ἐνεποίησεν αὐτοῖς ἡ ἔκθεσις τῶν ἀρχαιολογικῶς πραχθέντων ἐν Ἀθήναις, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν ΑΑ. ΜΜ. ἐλπίζεται ἡ ἐτησία συνδρομὴ νὰ φθάσῃ καὶ νὰ ὑπερβῇ ἴσως τὰς 50,000 γροσίων. Καθ' ὃν χρό-

νον ἀνεγινώσκετο ἡ ἔκθεσις, ζῆλαι χειροκροτήσεις ἐπανελαμβάνοντο, ὡσάκις ἐπροφέρετο τὸ ὄνομα τῶν ΑΑ. ΜΜ. Τιμῆ καὶ ἐπαῖνος εἰς τοὺς ἐν Βυζαντίῳ ὁμογενεῖς! Ἴδου ἡ ἔκθεσις.

Κύριοι,

Φίλοι τινές, συνδιαλεγόμενοι πρό τινων ἡμερῶν καὶ φέροντες τὸν λόγον εἰς τὸ κοινὸν θέμα τῆς ὁμιλίας παντὸς Ἑλλήνος, εἰς τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι γινόμενα, ἤλθομεν ἀπὸ λόγου εἰς λόγον καὶ ἰδιαιτέρως ἐπεστήσαμεν τὴν προσοχὴν εἰς τὸ μετὰ τόσου ζήλου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος ἐπιδιωκόμενον ἔργον τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν. Μικρὰ περὶ τοῦ πράγματος ἀναμεταξὺ ἡμῶν συζητήσις ἤρκεσε νὰ δείξῃ εἰς ὅλους ἡμᾶς τὸ μέγεθος τοῦ πράγματος καὶ ὅσην ἡ δραστήριος αὐτοῦ ἐπιδιώξις ἐπαγγέλλεται εἰς τὸ ἔθνος ἠθικὴν καὶ ὑλικὴν ὠφέλειαν. Ὁ μόνος, εἴπομεν, ἰδιάζων καὶ ἀναφαίρετος πλοῦτος τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, εἶναι ἡ ἀρχαιολογία του· διότι, οὔτε γαίης εὐφόρους ἔχον νὰ ἐπιδείξῃ, οὔτε μεταλλεῖα πλούσια, πρὸς τὸ παρὸν δὲ οὔτε πολυανθρωπίαν, οὔτε στρατοὺς, οὔτε στόλους, λόγῳ δὲ βιομηχανίας καὶ αὐτῶν τῶν ἐλαχίστων τῆς Εὐρώπης λαῶν ἐλκτούμενον, ἀντὶ πάντων ὁμως τούτων ἓνα καὶ μόνον ἔχει θησαυρὸν ἀνεκτίμητον, ὃν ἐκκληροδότησαν αὐτῷ πατροπαραδότως οἱ αἰῶνες καὶ ἐφ' οὗ βαίνει ὄλον τὸ μεγαλεῖόν του, καὶ οὗτος εἶναι αἱ ἀρχαιότητες αὐτοῦ, τὰ τεχνικὰ δηλονότι μνημεῖα τῆς προγονικῆς αὐτοῦ δόξης καὶ τὰ ἀθάνατα τῶν προγόνων του συγγράμματα. Συνείδομεν λοιπὸν ὅτι ἱερώτερον πρὸς τὴν Πατρίδα καθήκον δὲν ἔχουσι τὰ γνήσια τέκνα αὐτῆς ἄλλο, εἰμὴ τὸ νὰ τὴν βοηθήσωσιν, ἕκαστον καθ' ὅσην ἔχει δύναμιν, εἰς τὸ νὰ ἀναλάβῃ τοὺς ἀδάμαντάς της, καὶ νὰ ἐμφανισθῇ πρὸς τὸν πεπολιτευμένον κόσμον μὲ τὰ προγονικὰ αὐτῆς κοσμήματα, τὰ ὅποια, ὅτε αὐτὴ δὲν εἶχε φωνήν, καίτοι κατρηρειπωμένα καὶ ὑπὸ τοῦ χρόνου καὶ τοῦ σκότους τῆς δουλείας ἀσχημισθέντα, ἐλάλησαν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν Εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν καὶ ἐγείναν αἷτια τῆς ἀποκαταστάσεώς της. Ὅσοι ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ ἔμφυτον, καταβαίνοντες εἰς τὴν χώραν τοῦ Περικλέους καὶ θεώμενοι τὴν παλαιὰν αὐτῆς ὠραιότητα, θέλουσιν ἀπέρχεσθαι μὲ πλήρη τὴν καρδίαν ὑπὲρ αὐτῆς, τὰ αἰσθήματα ταῦτα θέλουσι μετακινῶναι καὶ εἰς τοὺς φίλους καὶ συμπολίτας, καὶ οὕτω διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν συμπαθειῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἡ Ἑλλὰς θέλει καταλάβει βαθμῆδόν τὴν ἐν τῷ πεπολιτισμένῳ κόσμῳ εἰς αὐτὴν ἀνήκουσαν θέσιν. Αὕτη τῆς ὑποβοηθήσεως τοῦ ἔργου τούτου ἡ ἰδέα, ἥτις ἐπῆλθεν εἰς τὸν στοχασμὸν ἡμῶν, συνομιλούντων περὶ τούτων, μᾶς παρεκίνησε, Κύριοι, νὰ συλλογισθῶμεν ὅτι καθήκον εἶχομεν νὰ ἀνακοινώσωμεν τοὺς στοχασμοὺς τούτους πρὸς μεγαλύτερον ἀριθμὸν συμπολιτῶν καὶ φίλων, ἵνα συσχεφθῶμεν μετ' αὐτῶν περὶ τῶν τρόπων καθ' οὓς ἡ ἰδέα αὕτη δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ. Καὶ ἰδού ἡ αἰ-

τία, δι' ἣν ἐλάβομεν τὴν τόλμην νὰ σὰς παρακαλέσωμεν νὰ συνέλθητε ἐνταῦθα.

Σκοπὸς λοιπὸν τῆς συναθροίσεως ταύτης εἶναι ἡ σύσκεψις περὶ τῶν μέσων, δι' ὧν δυνάμεθα νὰ ὑποβοηθῶμεν τὸ ἔργον τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν.

Ἄλλὰ πρὶν ὑποβάλωμεν εἰς τὴν ἡμετέραν ἐκτίμησιν τὴν περὶ τούτων γνώμην ἡμῶν, νομίζομεν ὅτι δὲν ἤθελεν εἶσθαι ἀπόσκοπον, τούναντίον ἤθελεν εἶσθαι εὐχάριστον συνδιαλέξεως θέμα νὰ ἐκθέσωμεν εἰς ὑμᾶς τὴν κατάστασιν εἰς ἣν ἦσαν, καὶ τὴν κατάστασιν εἰς ἣν εἶναι σήμερον, ἀφότου δραστηρίως ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῶν ἀνασκαφῶν, ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος τῆς Βασιλίσσης, ἡ Κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος.

Εἶναι εἰς ὑμᾶς γνωστὸν Κύριοι ὅτι, ἂν εἰς ἐκάστην γωνίαν τῆς Ἑλλάδος κρύπτεται καὶ ἐν ὄνμα ἔνδοξον, μία ἀνάμνησις τιμῶσα τὸ ἀνθρώπινον γένος, αἱ Ἀθῆναι, τὸ κλεινὸν τοῦτο τέμενος τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς εὐκλείας, ὑπερέχει καὶ κατὰ τοῦτο ὅλων τῶν ἄλλων. Ἐπειδὴ ἐκεῖ συνεκεντρώθη ἀνεκαθεν πᾶν ὅ,τι ἡ Ἑλληνικὴ εὐφυΐα παρήγαγεν ἀριστούργημα. Εἴτε σύμπτωσις δὲ, εἴτε πρόνοια θεῖα, τὰ λαμπρότερα τῶν ἐν Ἀθῆναις καλλιτεχνημάτων περιέστειλε διὰ τοῦ σεβαστοῦ αὐτῆς πέπλου ἡ Θρησκεία, καὶ τὸν μὲν Παρθενῶνα, τὸν τύπον τοῦτον τοῦ ἰδανικοῦ καλοῦ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς, ἀνέλαβεν ὑπὸ τὴν προστασίαν αὐτῆς ἡ Ἀειπάρθεος Θεοτόκος, μετακοσμηθέντα εἰς ἐκκλησίαν ἐπὶ Βυζαντινῶν. Τὸ δὲ Θησεῖον, τὸ μόνον ἄχρις ἡμῶν διατηρήθη ἀκέραιον κτίριον τῶν ἀρχαίων ἐκείνων χρόνων, περιέσωσεν ὁ ἅγιος Γεώργιος· τὸ δὲ περικαλλῆς μνημεῖον τοῦ Λυσικράτους, ἐκρύβη ὑπὸ τὸν τρίβωνα τῶν καπουκίων πατέρων, περικλεισάντων αὐτὸ ἐντὸς τοῦ μοναστηρίου τῶν καθὼς ἄλλης θρησκείας μοναχοί, οἱ τοῦ Μεδρесе Δερβίσαι, διτήρησαν τὸν Πύργον τοῦ Κυρρήστου (τὸν ναὸν τοῦ Αἰόλου).

Οὕτω διελθόντα τὰ μνημεῖα ταῦτα τοὺς ζοφεροὺς αἰῶνας τῶν διωγμῶν καὶ τῆς ἀμαθείας διεσώθησαν ἄχρι τῶν ἡμερῶν ἡμῶν ἠκρωτηριασμένα μὲν καὶ περισεσυλημένα ὑπ' ἀνοσιῶν καὶ βεβήλων χειρῶν, ἀλλ' οὐχ' ἤττον ἀποδεικνύοντα καὶ εἰς αὐτὴν αὐτῶν τὴν ἐρήμωσιν τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλληνικῆς εὐφυΐας.

Ἄλλ' ἡ Ἑλλάς, παρεκτός τῶν ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτῆς ἀγλαῶν τῆς ἀρχαιότητος ἔργων, κρύπτει καὶ ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς ἀνεξάντλητον πλοῦτον καλλιτεχνημάτων, τῶν ὁποίων ἀνακαλύπτονται ὁσμήραι λείψανα, σπανίως διαφεύγοντα κατὰ δυστυχίαν τὴν εἰς τὴν ἀλλοδαπὴν ὑπεξαγωγὴν ὑπὸ τῶν φιλαρχαίων τῆς Εὐρώπης. Πρὸς ἀνακάλυψιν τῶν κειμηλίων τούτων συνέστη ἐκ πολλοῦ ἤδη χρόνου ἀρχαιολογικὴ τις ἐπιτροπὴ, ἥτις ἐκ συνεισφορῶν ἰδιωτικῶν προσπαθεῖ νὰ ἀναστηλώσῃ μὲν, ὅπου τοῦτο δυνατόν, καὶ διατηρήσῃ τὰ ὑφειστώτα, ἐπαναφέρει δὲ εἰς τὸ φῶς καὶ προφυλάξῃ ἀπὸ τῆς εἰς

τὴν ἀλλοδαπὴν ὑπεξαγωγῆς τὰ κρυπτόμενα ὑπὸ τὴν γῆν. Ἄλλ' ἡ ἑταιρεία αὕτη, ἐκ μικρῶν ὀρμωμένη, δὲν ἐπῆρκεσε μέχρι τέλους πρὸς τὸ μέγεθος τῆς ἐπιχειρήσεως· νυκτίζουσα δὲ δι' ἑλλειψιν ζήλου εἶχε σχεδὸν ἐκλίπει ἀφήσασα καὶ τὴν φροντίδα ταύτην εἰς τὴν Κυβέρνησιν, ἥτις ἔχουσα πάντοτε προσδιωρισμένην τινὰ δαπάνην μόλις ἀρκοῦσαν εἰς διατήρησιν τῶν ὑπαρχόντων δὲν ἠδύνατο ὁμῶς νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ τὴν ἀνόρουξιν τῶν ὑπὸ τὴν γῆν.

Πρώτῃ δὲ ἡ μεγαλουργὸς καὶ φιλόκαλος τῆς Ἑλλάδος Ἀνασσα, εἰς τὴν δραστήριον τῆς ὁποίας ἐπιμονὴν ὀφείλουσιν αἱ νεώτεροι Ἀθῆναι τὸ πᾶν σχεδὸν τοῦ ὠραισμοῦ αὐτῶν, συνέλαβε πρὸ ἑνὸς ἔτους καὶ ἐξετέλεσε πρὸ μικροῦ τὴν ἰδέαν τῆς ἀνασκαφῆς τοῦ λεγομένου Ὁδείου ἢ Θεάτρου Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ. Τὸ κολοσσαῖον τοῦτο μνημεῖον, ἰδρυθὲν ὑπὸ τοῦ μυριαπλοῦτου ἐκείνου φιλοσόφου καὶ ἄρχοντος, ἀκμάσαντος ἐπὶ τῶν Ῥωμαίων Αὐτοκρατόρων, εἰς μνήμην τῆς ἀποθανούσης συζύγου του Ῥηγίλης, περὶ τὰς μεσημβρινοδυτικὰς ὑπώρειας τῆς Ἀκροπόλεως, ἀφοῦ ἐχρησίμευσεν ὡς ἐργαστάσιον τῶν βαφῶν τῆς πορφύρας, καὶ ὡς προμαχῶν τοῦ φρουρίου τῆς Ἀκροπόλεως, καὶ τίς οἶδε καὶ εἰς ὁποίας ἀκόμη καὶ ἄλλας χρήσεις, ἔμενε μέχρι τινὸς συγκεχωσμένου καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ ἐμβαδὸν ὑπὸ τεσσάρων περίπου μέτρων κατασύρματα, ἀνιγνίμα δυσεξήγητον εἰς τὸς εἰκασίαις τῶν σοφῶν, σήμερον, χάρις εἰς τὴν Βασιλίσσαν, ἀνασκαφὴν καὶ καθαρισθὲν καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸ ἐμβαδὸν καὶ τὴν περιφέρειαν, τὸ μνημεῖον τοῦτο προσηνέχθη σχεδὸν ὀλόκληρον εἰς τὴν ἔρευναν τῆς ἐπιστήμης. Ὅδὸς δὲ ἀμαξιτῆ, δενδρόφυτος ἐκατέρωθεν, φέρει ἀπὸ τῆς πόλεως εἰς αὐτὸ, περικάμπτουσα τὴν Ἀκρόπολιν, πρὸς τὴν ὁποίαν πάλιν ἄλλη ὁδὸς ἐπίσης ἀμαξιτῆ, θαυμασίως τεχνουργηθεῖσα, φέρει ἐλικοειδῶς ἀπὸ τοῦ Ὁδείου τοῦ Ἡρώδου. Ἡ δὲ Ἀκρόπολις πικρεκτὸς τοῦ Παρθενῶνος, μόλις πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἀποσεισάντος τὸ ἐντὸς αὐτοῦ ἰδρυμένον τουρκικὸν τέμενος, περιέχει τὸ Ἐρεχθεῖον συνηνωμένον μετὰ τοῦ ναοῦ τῆς Πανδρόσου, καὶ ἐπὶ τέλους τὰ ὑπερθαύμαστα Προπύλαια, τὸ τηλαυγὲς τοῦτο πρόσωπον τῶν τοῦ Περικλέους μεγαλουργημάτων. Ἄλλὰ τὰ ἐν αὐτῷ εἰρεῖπια, τὰ ὁποία ἐπεσώρευσε ὡς γιγάντων μέλη ἀλλεπαλλήλως, πρῶτον ἡ βόμβα τοῦ Μοροζίνη, καὶ μετὰ διακόσια ἔτη ἄλλη βόμβα ταύτης ἀντιβρόπος, ἡ τοῦ Κιουταχῆ, δὲν προσέφερον εἰς τὴν ἐπιστήμην εἰμὴ λείψανα κολοβὰ, φύρδην ἐστιθασμένα, καθόσον μερικαὶ τινες ἀνασκαφαί, τὰς ὁποίας ἐπεχειρεῖ ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἡ Ἀρχαιολογικὴ ἑταιρεία, ὁσάκις τὰ μικρὰ αὐτῆς μέσα τὸ ἐπέτρεπον, ἀνεμόχλευον αὐτὰ ἀπὸ τῶν παραχωμάτων. Ἐπρεπε λοιπὸν νὰ καθαρισθῇ ὀλόκληρον τὸ ἐμβαδὸν τῆς Ἀκροπόλεως, νὰ ἀναφανῆ τὸ ἀρχαῖον ἔδαφος καὶ νὰ ἀφαιρεθῇ πᾶν ὅ,τι ἕτερογενὲς καὶ ὑστερογενὲς ἐπεκάλυπτε τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν τῶν ἀρχαίων Ἡρώων.

Ἄλλ' ἂν καὶ τὸ ἔργον ἦτο ἀνώτερον ἰδιωτικῆς προσ-

παθείας, τὰ δὲ μέσα τοῦ ἔθνους δὲν ἐπιτρέπουν πρὸς τὸ παρὸν τηλικαύτην δαπάνην, ἔπρεπεν οὐχ ἤττον νὰ γένῃ μία ἀρχὴ καὶ ταύτην προκατήρτισε πάλιν ἡ Βασιλεύς. Κατηδαφίσθη λοιπὸν πρώτη ἡ οἰκία τοῦ φρουράρχου καὶ ἀνεσκάφη τὸ μεταξὺ τῶν Προπυλαίων καὶ Παρθενῶνος δάπεδον. Τὰ δὲ ἐντετειχισμένα πρότερον, ὅπως ἔτυχεν, ἐν τῷ διαστήματι τούτῳ τεμάχια ἐπισκοτίζοντα εἰς τοὺς ἀνερχομένους τὴν πρόσοψιν τῆς κρηπίδος τοῦ Παρθενῶνος, ἐτοποθετήθησαν εὐρυθμῶς καὶ φιλοκάλως πέριξ τοῦ περιβόλου τοῦ τείχους, καὶ ἀνεφάνη οὕτω καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν μεγαλοπρέπειαν ὁ ὀπισθοδρόμος τοῦ Παρθενῶνος καὶ ἡ πρὸς αὐτὸν φέρουσα ὁδός, ἐπ' αὐτοῦ ἀμέσως τοῦ βράχου, φέρουσα εἰσέτι τὰς ἐντομὰς τὰς πρὸς ἀποφυγὴν τῶν κατολισθήσεων ἐγκεκολλημένας· αἱ δὲ ἀνακαλυφθεῖσαι περίεργοι ἐπιγραφαὶ διαχύσασαι νέον φῶς εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἀρχαίων χρόνων, παρέχουσι τὴν ἐγγύτησιν ὅτι ταύτας θέλουσι παρακολουθήσει καὶ ἄλλαι, ἴσως μεγαλητέρου λόγου ἄξιαί.

Ταῦτα εἶναι, Κύριοι, τὰ μέχρι τοῦδε γινόμενα, μικρὰ ὡς πρὸς ὅσα μέλλουν καὶ πρέπει νὰ γένωσι, καὶ πρὸς ἐξακολούθησιν αὐτῶν ἀπαιτεῖται σήμερον ἡ συνδρομὴ τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων, προεξαρχόντων καὶ ἐν τούτῳ τῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὁμογενῶν, ἐφ' ᾧ καὶ συνηλθεν ἡ ὁμήγυρις αὕτη. Ὡστε τὸ ἔργον, ἀρξάμενον ἡδη ὑπὸ αἰσίους οἰωνοὺς καὶ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς μεγαλουργοῦ ἡμῶν Ἀνάσσης, ἀξίας νὰ βασιλεύῃ τοιαύτου λαοῦ καὶ νὰ κληρονομήσῃ τοσαύτην δόξαν, νὰ προαχθῇ διὰ τῆς συνδρομῆς καὶ τῆς συμπράξεως τῶν πολλῶν, καὶ βεβηθῶν προαχόμενον νὰ φλάσῃ σὺν Θεῷ εἰς τὸ τέρμα τοῦ προκειμένου σκοποῦ, καὶ νὰ ἀναβιώσῃσι πάλιν τὰ ἀπαράμιλλα ταῦτα τῆς προγονικῆς ἡμῶν δόξης τρόπαια καὶ νὰ ἀναστήλωθῃσι καὶ τὰ Προπύλαια, καὶ τὸ Ἐρεχθεῖον, καὶ ὁ Παρθενῶν, καθὼς ἀνεστηλώθη ἤδη καὶ ὁ ναὸς τῆς Ἀπτέρου Νίκης, καὶ ἀποδιδόμενα εἰς τὸν θαυμασμὸν τῶν μεταγενεστέρων νὰ προσηλόνωσιν ἐπὶ τῆς Ἑλλάδος τὴν προσοχὴν τῆς Εὐρώπης, μάρτυρες ἀψευδεῖς τῆς φιλοπατρίας τῶν σημερινῶν Ἑλλήνων, οἵτινες, καίτοι ἀπὸ μικρῶν ὀρμώμενοι, οὐδὲν ἄλλο ἐθεώρησαν ἀξιολογώτερον παρὰ τὴν ἀνάσῃσιν τῆς πατρίδος κληρονομίας καὶ τῆς δι' αὐτῆς διαιωνιζομένης προπατορικῆς δόξης.

Ὅλιγα τινὰ θέλομεν προσθέσει περὶ τῶν μέσων, ἅτινα θεωροῦμεν ἡμεῖς συντελεστικὰ πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ὑψηλοῦ τούτου σκοποῦ. Νομίζομεν ὅτι εἶναι καλὸν νὰ ὀργανισθῇ γενικὴ συνδρομὴ τῶν ἐνταῦθα Ἑλλήνων πρὸς ἐπιδιώξιν τοῦ ἔργου τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνασκαφῶν, ἧτις, διὰ νὰ ἦναι εἰς ὅσον τὸ δυνατόν πλειοτέρους προσιτῆ, νὰ προσδιορισθῇ μικρὰ κατ' ἔτος, 120 γροσίων, ἀφιεμένου εἰς τὴν διάκρισιν ἐκάστου τὸ νὰ κάμῃ γενναιοτέρην προσφορὰν ἐξω τῆς τακτικῆς συνδρομῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον. Ἐὰν ἐγκρίνητε τὴν γνώμην ἡμῶν

ταύτην, νομίζομεν ὅτι πρέπει νὰ συστηθῇ τριμελὲς Ἐπιτροπὴ, ἧτις νὰ ἀποταθῇ εἰς τὴν φιλοπατρίαν ὄλων τῶν ἐνταῦθα παρεπιδημουσῶν τάξεων τῶν ὁμογενῶν καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν συνδρομὴν των. Τὸ ἔργον ἴσως δύναται νὰ παράσχη δυσκολίας τινὰς πρακτικὰς κατὰ τὴν ἐφαρμογὴν αὐτοῦ, ἀλλὰ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι εἴμεθα πιστοὶ διερμηνεῖς τῶν αἰσθημάτων καὶ ὄλων ὑμῶν καὶ ὄλων ἐν γένει τῶν ὁμογενῶν πάσης τάξεως καὶ πάσης καταστάσεως, λέγοντες ὅτι πᾶσα δυσκολία εἶναι κατωτέρα καὶ τοῦ σκοποῦ, τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκομεν, καὶ τῶν αἰσθημάτων, τὰ ὁποῖα ἐπικρατοῦσιν ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν καὶ μᾶς παροτρύνουσι εἰς τὸ νὰ καταβάλλωμεν πᾶσαν θυσίαν πρὸς ἐπίτευξιν αὐτοῦ.

3367

Φιλήμων Δάμων[ος

Διομαίεως

Κωμικὸς ποιητής.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφὴ ἐπὶ βάρου λίθου Πεντελησίου, εὑρέθη τὸ 1858 Ὀκτωβρ. 20 εἰς τὸ βόρειον τῶν Προπυλαίων, εἰς τὰς ἐκεῖ ἀρχαιολογικὰς ἀνασκαφάς. Τῷ ὀνόματι τούτῳ πολλοὶ τῶν ἀρχαίων ποιηταί, λογογράφοι, γεωγράφοι, αὐληταὶ καὶ γραμματικοὶ ἐκαλοῦντο· ὅθεν πρὸς διάκρισιν ἔγραψαν ἐπὶ τοῦ Βάρου τρία διακριτικὰ, τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, τὸ τοῦ Δήμου καὶ τὸ τοῦ ἐπαγγέλματος. Τρεῖς κωμικοὶ ποιηταὶ ἐκαλοῦντο οὕτω (ὄρα Πολυδεύκ. ὄνομ. Φωτίου λεξικ. Τσέτσου, Σουΐδαν, Μέγα ἔτυμ., Στοβαῖον καὶ ἄλλους, οὗς μακρὸν ἀπαριθμεῖν). Ὁ μὲν νεώτερος, ὁ δὲ ἀρχαιότερος πατήρ καὶ υἱός, ὁ δεύτερος ἔγραψεν ἑπτὰ καὶ ἐννεήκοντα δράμματα· τὴν ἀπαρίθμωσιν τούτων ὄρα παρ' Ἀθην. Δειπν. Β. . . ., ἔζησε δὲ 99 ἔτη (Διόδ. Σικελ. ΚΓ. 7), καὶ ὄν ὁ Ἀριστοφάνης ὡς Φρύγα καὶ Ἀγροικὸν καὶ Κάρα ἐκωμώδησεν εἰς Σφήκας, ὄντα δυσειδῆ (Σουΐδ. εἰς Φρύγιλος). Τούτον φησὶν ὁ Πλούταρχος (εἰ Πρεσβ. πολιτ. 3) ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀγωνιζόμενον καὶ στεφανούμενον ὁ θάνατος κατέλαθε· ἔσχε δὲ υἱὸν Φιλήμονα καὶ αὐτὸν κωμικόν, ὃν ἐσφαλμένως ὁ Σουΐδας Συρακούσιον καλεῖ υἱὸν Δάμωνος τῆς νέης Κωμωδίας (Σουΐδ. εἰς Φιλήμων) ἴσως κατήγετο ἐκ Συρακουσῶν· ἐν καιρῷ δὲ κατετάχθη εἰς τοὺς Ἀθηναίους, ὡς καὶ αὐτὸς ὁ Ἀριστοφάνης.

Φιλήμων ἐκαλεῖτο καὶ ὁ ὑποκριτής, ὃς ἀναφέρεται παρὰ τοῦ Ἀριστ. ῥήτωρ Β. 3, παράβ. καὶ Αἰσχ. κατὰ Τιμocr., καὶ ὁ παρὰ τοῦ Λουκιανοῦ (ὑπὲρ τοῦ ἐν τῇ προσαγορ. πταισμάτων), καὶ πρεσβύτερος τις Χριστιανός, ὃς σύμφηρος Διονυσίῳ καὶ Στεφάνῳ ἐγένετο (Εὐσ. Ἐκκλ. Ἱστορ.) καὶ ἕτερος ἐπιγραμματοποιός (ὄρα Ἀνθ. ἐπίγρ.) καὶ ἕτερος, ὃς περὶ Ἀττικῶν ὀνομάτων ἢ γλωσσῶν ἔγραψεν (Ἀθ. Δειπν. Β. 4) καὶ ἄλλοι, οὗς μακρὸν

ἀπαριθμείν. Ὁ τῆς ἐπιγραφῆς ταύτης Φιλήμων εἶναι, νομίζω, ἀπόγονος τοῦ κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλεξάνδρου ζήσαντος κωμικοῦ Φιλήμονος, ὡς εἰκάζω ἀπὸ τὸν σχηματισμὸν τῶν γραμμάτων, διότι τὸ Φ, ὡς ἀρχικὸν στοιχεῖον εἶναι μεγαλύτερον τῶν λοιπῶν γραμμάτων θεωροῦμεν δὲ τοῦτο συνήθως εἰς τὰς Ῥωμαϊκὰς ἐπιγραφὰς, καὶ διότι τὰ γράμματα Μ καὶ Σ εἰσὶν ἐγχαραγμένα νεωτερικῶς. Ἡ παραλήγουσα τοῦ τοπικοῦ ἐπὶ τοῦ λίθου γέγραπται τῇ ΑΙ Διομαιεύς, ἀντὶ τοῦ Διομιεύς καὶ Διομεύς (Βοικχ. ἐπιγρ. 1940), καὶ Διομεεύς ὡς εὔρηται εἰς τὴν ὑπ' ἀριθ. 1379 ἐπιγραφὴν τῆς Ἀρχαιολογικῆς ἐφημερίδος, καὶ ἐν ταῖς ὑπ' ἀριθ. 12 καὶ 69

τῆς συλλογῆς τοῦ Βοικχίου. Ἡ δὲ τῆς ΑΙ ὀρθογραφία Διομαιεύς πρῶτον ἐνταῦθα εὔρηται.

Κ. Σ. Π.

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἀπὸ τοῦ παρόντος ἀριθμοῦ ἀρχεται, καθὰ προαναγγείλαμεν, τὸ Ἑβδομὸν ἔτος τῆς τῶν Φιλομαθῶν Ἐφημερίδος.

Δ. ΠΑΝΤΑΖΗΣ.

Σημ. Ἐν τῇ στήλῃ τῶν ἀνέμων οἱ ἀριθμοὶ ἐμφαίνουσι τὴν δύναμιν τοῦ ἀνέμου· δηλ. τὸ μὲν 0 σημαίνει νηνεμίαν τὸ δὲ 1 ὀλίγον, τὸ δὲ 2 μέτριον, τὸ δὲ 3 σφοδρὸν, τὸ 4 σφοδρότατον ἄνεμον. Ἐν δὲ τῇ στήλῃ τῶν νεφῶν τὸ μὲν 0 σημαίνει καθαρὸν οὐρανὸν, τὸ δὲ 1 ὀλίγα νέφη κ.τ.λ., τὸ δὲ 4 σημαίνει, ὅτι ὅλος ὁ οὐρανὸς εἶναι κεκαλυμμένος ἀπὸ νέφη.

Ἰπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως.

Μετεωρολογικαὶ παρατηρήσεις γενόμεναι ἐν τῷ Ἀστεροσκοπεῖῳ Ἀθηνῶν.

(Ἵψος τοῦ Ἀστεροσκοπεῖου ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης 115 γαλλ. μέτρα).

Δεκέμβριος 1858 (Ε. Ν.)

Ἡμερομηνία.	Βαρόμετρον εἰς θερμοκρασίαν 0°			Θερμόμετρον τοῦ Réaumur.			Ἵγρόμετρον τοῦ Leslie.			Ἄνεμος.			Νέφη.			Ὅρια τῆς θερμοκρασίας.	
	8 ὥρα	2 ὥρα	9 ὥρα	8 ὥρα	2 ὥρα	9 ὥρα	8 ὥρα	2 ὥρα	9 ὥρα	8 ὥρα	2 ὥρα	9 ὥρα	ὥραι			μέγι-στον.	ελάχισ-στον.
	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.	π. μ.	μ. μ.	μ. μ.	ἡ	ἡ	ἡ		
11	75,87	75,83	75,85	8, 5	10, 8	8, 3	75,62	68,63	78,93	ΒΑ. 4	ΒΑ. 3	ΒΑ. 3	3	3	3	14, 0	7, 9
12	75,73	75,65	75,54	7, 6	9, 8	7, 8	47,02	61,21	78,93	ΒΑ. 3	ΒΑ. 2	ΒΔ. 1	1	1	3	10, 6	6, 5
13	75,41	75,31	75,34	8, 8	9, 4	7, 2	69,38	69,59	72,08	ΒΑ. 2	ΒΑ. 3	ΒΑ. 3	4	3	3	9, 9	7, 8
14	75,27	75,22	75,44	7, 8	8, 5	7, 8	67,96	64,20	64,45	Β. 3	Β. 2	ΒΔ. 4	3	3	3	9, 2	7, 0
15	75,67	75,66	75,79	6, 5	9, 2	6, 7	68,90	56,75	71,55	ΒΔ. 2	ΒΑ. 2	ΒΔ. 1	3	1	1	10, 1	5, 8
16	75,74	75,56	75,59	6, 6	8, 6	6, 6	67,71	62,18	66,75	ΒΔ. 1	ΒΔ. 2	ΒΑ. 1	2	3	3	9, 0	5, 2
17	75,53	75,41	75,50	+5, 0	5, 3	5, 1	50,57	53,26	68,92	ΒΑ. 1	ΒΑ. 3	ΒΑ. 4	1	3	0	7, 0	+4, 8
18	75,56	75,53	75,50	-1, 5	+1, 6	+0, 8	56,61	42,22	44,44	ΒΑ. 3	ΒΑ. 1	ΒΑ. 4	1	1	1	+1, 9	-1, 4
19	75,41	75,17	75,96	+0, 6	+2, 2	+0, 3	79,90	40,09	22,73	0	ΒΑ. 2	ΒΑ. 3	4	4	4	+3, 7	-2, 0
20	75,13	75,01	75,12	-2, 9	+0, 4	+0, 2	38,48	14,65	40,09	ΒΔ. 3	ΒΑ. 4	Β. 1	1	1	1	+0, 8	-3, 6

Μέση κατάστασις.

75,53 | 75,43 | 75,46 | 4, 7 | 6, 6 | 5, 1

Μέση θερμοκρασία 5, 5

- 14 Δεκεμβρίου, τὴν νύκτα ὀλίγη λεπτὴ βροχή.
- 16 » τὴν 4 ὥραν μ. μ. ὀλίγη λεπτὴ βροχή καὶ οὐράνιον τόξον.
- 18 » τὴν πρωΐαν χιών.
- 19 » τὴν νύκτα χιών.
- 20 » χιών εἰς τὰ περίξ ὄρη.

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΙΩ. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ.